

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 1

Tallinn, 5. jaanuaril 1937

III aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS	
Lõplikke andmeid 1936. a. saakidest	2
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Lühiuudiseid	6
RAHANDUS	
Pangad novembris	7
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	9
Peekoniturg	9
Tapaloomade ja lihaturg	10
Piimaturg	10
Teraviljaturg	11
Kartuliturg	11
Kalaturg	12
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Kalaturu korrastus Lätis	12
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaruanne	15
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Soome subkrutööstus	16
Soome praegune seakasvatust	17
Uute vabrikute asutamise kavatsusi	17
Eksporttapamajade a.-s. „Maistas'e“ tegevus (10 kuu jooksul 1936. a.)	17
Teraviljasaak Taanis 1936. a.	18
Taani 3½%-ne laen Inglisest	18
Taani peekonikvoote Inglisest	18
Vorstisoolikate eksport Saksas	19
Taani-Inglise kaubanduslääbirääkimised	19
Ehituspude import Rootsisest	19
Slaseveokitsenduste osaline kaotamine Šveitsis	19

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Area Under Crops, Production and Yield in 1936	2
INDUSTRY AND TRADE	
Sundry Information	6
FINANCES	
Banking in November	7
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	9
Bacon Market	9
Cattle and Meat Market	10
Milk Market	10
Grain Market	11
Potato Market	11
Fish Market	12
FOREIGN COUNTRIES	
Improvement of Fish Marketing in Latvia	12
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	15
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Finnish Sugar Industry	16
Pig Breeding in Finland	17
Plans for Establishment of New Factories	17
Activity of Slaughterhouses „Maistas“ Ltd during 10 Months of 1936	17
1936 Grain Harvest in Denmark	18
Danish 3½% Loan from England	18
Denmark's Bacon Quota in England	18
Export of Guts for Manufacture of Salamies into Germany	19
Anglo-Danish Trade Negotiations	19
Import of Building Timber from Sweden	19
Partial Abolition of Import Restrictions in Switzerland	19

PÖLLUMAJANDUS

LÖPLIKKE ANDMEID 1936. A. SAAKIDEST.

AREA UNDER CROPS, PRODUCTION AND YIELD IN 1936.

Neil päevil valmis Riigi Statistika Keskbüroos 1936. a. vilja- ja heinasaakide lõplik kokkuvõte. Järgnevas toome neist üldandmed, ühtlasi ka saakide kartogramme, milledest nähtub saagi kujunemine territoriaalset.

Lõppkokkuvõtte järgi saadi rukist 153 500 tn eelmise a. 172 800 tn vastu, s. o. 19 300 tn ehk 11,2% vähem. Rukkisaagi vähenemine oli tingitud osalt väiksemast kasvupinnast kui eelmisel aastal, kuid ka väiksemast keskmisest ha-saagist. Rukki-kasvupind vähenes m. a. eelmisega võrreldes ligi 8 000 ha ehk 5,5%. Viimaseil aastail püsis rukki-kasvupind üle 140 000 ha, seega võib m. a. kasvupinna vähenemist pidada täiesti erakorraliseks, olles tingitud ebasoodsaist ilmastikuoludest eelmisel sügisel, mis takistasid rukkikülvil. Kasvupinna vähenemisele seltsis möödunud suvel ka ebasoodus ilmastik kasvamisajal, mis vähendas keskmisi ha-saake, nõnda et m. a. üleriiklik keskmine rukkisaak ha-lt kujunes 11,2 kv-le eelmise a. 12,0 kv vastu. M. a. keskmine ha-saak ületab siiski 1920—29. a. keskmisi saake, mis olid tunduvalt madalamad. Paremat saaki rukis andis Kesk-Eestis ja Virumaa lõuna osas vastu Tartumaad. Eriti kehv oli rukkisaak P.-Eesti rannikul, saartel ja Kagu-Eestis. Maakeskmiselt parimat saaki andis rukis Viljandimaal, kus keskmine saak tõusis 13,3 kv-le ha-lt. Madalaim oli rukkisaak Võrumaal, kus saadi maakeskmiselt 9,5 kv ha-lt. M. a. keskmine rukkisaak moodustas 93,1% viimase 10 a. keskmisest, kuid siinjuures peab tähendama,

et viimase 10 a. jooksul oli erakordselt häid rukkisaagiaastaid.

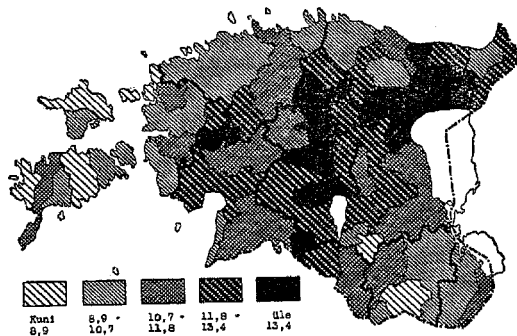
Nisu õnnestus m. a. paremini kui rukis. Talinisu oli pindalalt väiksem kui aasta varem, mistõttu jäi ka kogusaak väiksemaks kui 1935. a., kuid keskmine saak ha-lt osutus suuremaks kui aasta varem. Talinisu oli m. a. 17 900 ha eelmise aasta 21 000 ha vastu, s. o. 14,8% vähem. Talinisu keskmine saak ha-lt tõusis 1 269 kg-le eelmise aasta 1 203 kg vastu, s. o. 5,5% enam. Vaatamata paremale keskmisele ha-saagile, ei suutnud see siiski kompenseerida kasvupinna vähenemisest tekkinud puudujääki ja talinisu kogusaak langes 22 700 tn eelmise aasta 25 300 tn vastu, s. o. 10,3%. M. a. võib talinisuusaagi suhtes pidada erinevaks seetõttu, et paremaid saake saadi just Lääne-Eestis, kus tavaliselt on saagid nõrgemad. Talinisu kõrgema saagi valdkonna moodustasid kohad, mis asetsevad Harju-, Lääne- ja Pärnumaa piiride kokkupuute piirkonnas.

Madalaimaid saake andis talinisu saarel ja Kagu-Eestis. Kuna rukki- ja talinisu-kasvupind osutus väiksemaks kui aasta varem, oli suinisu-kasvupind seevastu suurem kui aasta varem. Suinisu all oli 1936. a. 47 612 ha eelmise aasta 41 539 ha vastu, s. o. 14,6% enam. Olgugi et ka kasvutingimused suinisele ei olnud soodsad, osutus ha-saak siiski paremaks kui aasta varem. Suinisu keskmisest saagist kujunes ka suinisu komise aasta 876 kg vastu, s. o. 4,3%. Sõltuvalt suuremast kasvupinnast ja kõrgemast keskmisest saagist kujunes ka suinisu kogusaak suuremaks eelmise omast. 1936. a.

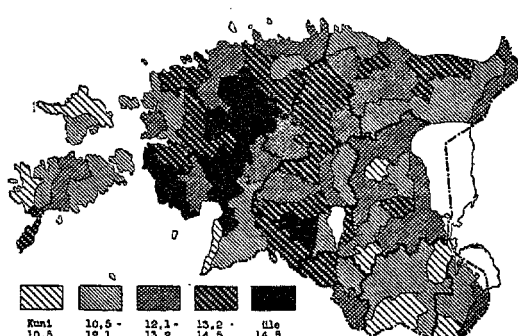
Rukki ja nisu kasvupind ning saak. — Rye and Wheat. — Area, Production and Yield.

	Tali- ja suirukis — Rye			Talinisu — Winter Wheat			Suinisu — Summer Wheat		
	Kasvupind ha Total Area ha	Kogusaak kv Total Production quint.	Keskmi-selt ha-lt kg Average Yield per ha	Kasvupind ha Total Area ha	Kogusaak kv Total Production quint.	Keskmi-selt ha-lt kg Average Yield per ha	Kasvupind ha Total Area ha	Kogusaak kv Total Production quint.	Keskmi-selt ha-lt kg Average Yield per ha
1936	136 644	1 585 140	1 123	17 900	227 099	1 269	47 612	435 171	914
1935	144 637	1 728 371	1 195	21 037	258 129	1 203	41 539	368 887	876
1930—34	147 548	2 012 820	1 364	17 240	250 011	1 449	34 029	349 564	1 027
1925—29	148 411	1 508 095	1 052	11 673	135 015	1 157	14 969	139 604	933
1920—24	168 594	1 598 049	1 005	8 025	82 076	1 023	9 588	77 088	804

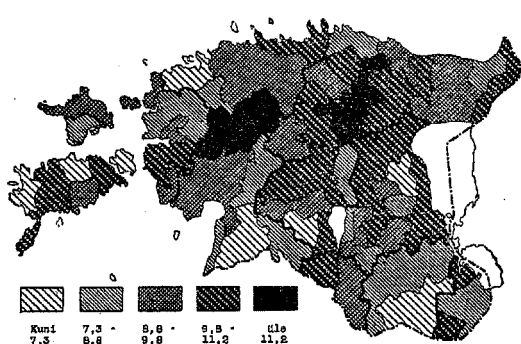
Rukkisaak ha-lt kv.
Rye. — Yield per ha in quint.

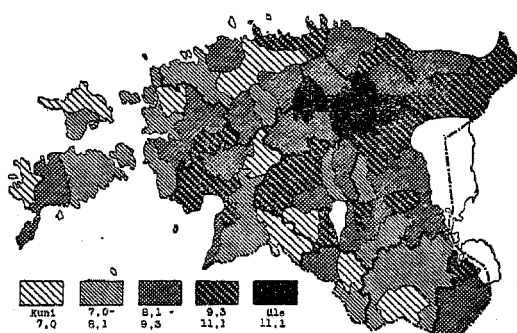
Talinisusaak ha-lt kv.
Winter Wheat. — Yield per ha in quint.

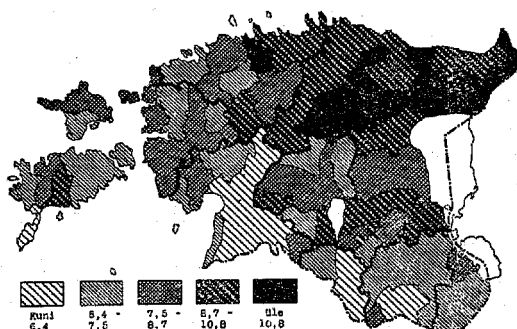
Suinisusaak ha-lt kv.
Summer Wheat. — Yield per ha in quint.

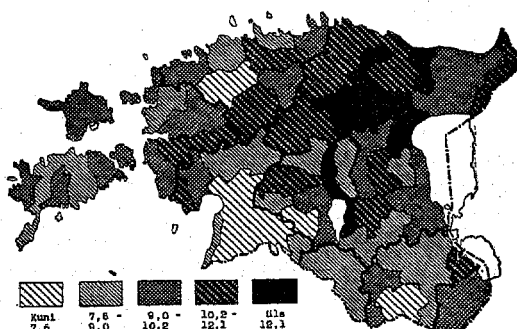
Odrasaak ha-lt kv.
Barley. — Yield per ha in quint.

Kaerasaak ha-lt kv.
Oats. — Yield per ha in quint.

Segaviljasaak ha-lt kv.
Mixed Crop. — Yield per ha in quint.

Sõдавилжа kasvupind ja saak. — Feed Grain — Area Production and Yield.

	Oder — Barley			Kaer — Oats			Segavili — Mixed Grain		
	Kasvupind ha	Kogusaak kv.	Keskmine ha-lt kg	Kasvupind ha	Kogusaak kv.	Keskmine ha-lt kg	Kasvupind ha	Kogusaak kv.	Keskmine ha-lt kg
1936	101 254	868 489	863	138 010	1 138 234	825	82 585	791 965	960
1935	104 514	918 015	873	138 528	1 344 390	970	80 979	868 482	1 072
1930—34	107 940	1 107 173	1 026	143 869	1 455 575	1 013	73 490	842 125	1 146
1925—29	115 138	1 112 990	967	144 453	1 210 949	838	66 216	648 180	979
1920—24	122 691	1 187 643	927	154 664	1 860 102	879	53 183	525 334	988

saadi suinisu 43 500 tn eelmise a. 36 400 tn vastu, s. o. 19,5% enam. Tali- ja suinisu saadi kokku seega 66 200 tn eelmise a. 61 700 tn vastu, seega 7,3% enam.

Tatra-, herne-, oa- ja läätsesaak oli parem kui aasta varem. Tatart, hernest, uba ja läätsa saadi 5 400 tn eelmise aasta 5 100 tn vastu, s. o. 5,9% enam. Nende keskmine ha-saak osutus ka paremaks kui aasta varem. 1936. a. saadi tatart, hernest, uba ja läätsa keskmiselt 8,5 kv ha-lt eelmise a. 8,1 kv vastu.

Kõiki toiduteravilju kokku — rukist, nisu, tatart, hernest, uba ja läätsa saadi 225 600 tn. Toiduteraviljade kogu saak on pisut väiksem eelmise a. kogusaagist, mis peamiselt tingitud rukki vähemsaagist. Mõõdunud aasta ebasoodsate kasvulude all kannatasid enam loomasöödateraviljad. Otri saadi 86 800 tn eelmise a. 91 800 tn vastu, s. o. 5000 tn ehk 5,4% vähem, mis oli tingitud eeskätt kasvupinna vähenemisest. Sõltuvalt liiga kuivast suvest jäid ka keskmised ha-saagid madalamaiks kui eelmisel a. Rügikeskmiselt saadi otri 1936. a. 8,6 kv ha-lt eelmise a. 8,8 kv vastu. Paremat saaki andis oder Järva- ja Virumaal. Järvamaal tõusis keskmine ha-saak üle 10,1 kv ja Virumaal üle 9,8 kv, seega tunduvalt parem riigikeskmisest, kuid parem ka sealseist eelmise aasta saakidest. Kõige nõrgem oli odrasaak L.-Eestis, läänerannikul ja saartel.

Kaerasaak osutub ka väiksemaks eelmisest a. Ha-saagi vähenemisega jäi ka kogu saak väiksemaks, kuna peale keskmise ha-saagi vähenemise oli m. a. ka kaera kasvupind väiksem kui eelmise a. 1936. a. oli kaera kasvupind 138 019 ha ja riigikeskmiselt saadi ha-lt 8,3 kv kaeru, aasta varem saadi riigikeskmiselt 9,7 kv. Paremat saaki kaeralt saadi Viru- ja Järvamaal. Virumaal saadi maakeskmiselt 10,9 kv ja Järvamaal 10,7 kv ha-lt. Nõrgeim oli kaerasaak Pärnu-, Võru- ja Petserimaal.

Segavilja kasvupinda suurendati 1 556 ha võrra ja seega tõusis segavilja kasvupind 82 535 ha-le. Vaatamata kasvupinna suurendamisele jäi kogusaak siiski väiksemaks, kuna keskmine ha-saak langes. Segavilja saadi m. a. 79 200 tn eelmise aasta

86 800 tn vastu, s. o. 8,9% vähem. Võrreldes aga viimase 10 a. keskmiste kogusaakidega oli m. a. segaviljasaak viimase 10 a. keskmisest, 77 200 tn, suurem 2 000 tn võrra. Kõrgemaid ha-saake saadi Järva- ja Virumaal. Maakeskmiselt saadi Järvamaal 12,0 kv ja Virumaal 11,7 kv ha-lt. Kõige kehvemad olid segaviljasaagid Pärnu- ja Valgamaal. Söödateravilja — otra, kaera ja segavilja — saadi kokku 279 800 tn eelmise aasta 313 000 tn vastu.

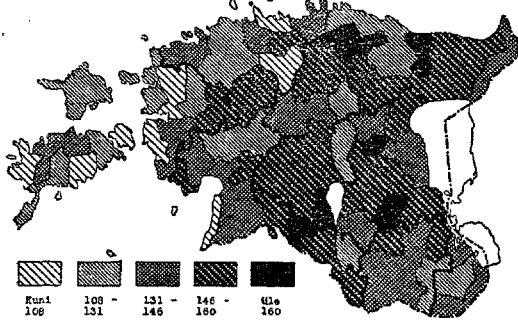
Heinasaak m. a. oli täiesti rahuldav ja heina kogusaak ületas eelmise a. Põldheina-kasvupind oli m. a. tunduvalt suurem kui eelmisel a., mistõttu ka põldheina kogusaak ületas tunduvalt eelmise aasta. Põldheina niitepind oli 1936. a. 190 087 ha eelmise aasta 177 909 ha vastu, s. o. 6,8% suurem. Keskmine ha-saak oli võrdne eelmise a-ga, kuid kogusaak tõusis eelmise a. 494 100 tn-lt 527 900 tn-le, s. o. 6,8%. Eriti head saaki andis põldhein Saaremaal, kus keskmine saak ha-lt tõusis 38,0 kv-le eelmise a. 24,8 kv vastu, olles seega eelmise a. saagist 53,2% ja viimase 10 a. keskmisest saagist 12,6% parem. Võrdlemisi head saaki andis põldhein ka Läänemaal ja Kesk-Eestis, kuna Võru- ja Valgamaal oli see nõrk. Niitheinasaak osutus m. a. samuti paremaks kui aasta varemalt, olgugi et niitepind jäi pisut väiksemaks eelmisest a. Niitheina keskmine saak ha-lt tõusis eelmise a. 9,4 kv-lt 9,8 kv-le, s. o. 4,3% ja kogusaak 852 400 tn-lt 889 100 tn-le, s. o. 4,3%. Niitheina kogusaak suurenes seega m. a. 36 700 tn võrreldes eelmise a. Kui arvata siia juurde veel põldheina enamsaaki 33 800 tn, osutus m. a. heinakogusaak 70 500 tn suuremaks.

Kartulisaak kujunes väga heaks, ületades koguselt kõik eelmised aastad. Kartulikasvu soodustas pikk, soe sügis, mille tagajärjel saadi mugulaid ha kohta 139 kv eelmise aasta 121 ja 1930.—34. a. keskmise 126 kv vastu. 1936. a. kartulisaak ha kohta ületab pisut isegi 1933. a., mis oli kõrgeim viimaste aastate jooksul. Kuid kogusaak ületab 1933. a. palju enam, kuna kasvupind oli suurem. Kartuleid saadi m. a. 10,3 milj kv eelmise aasta 8,9 milj. kv vastu, seega enam 16%. Kartulisaak oli üle maa hea. Nii ületas keskmine ha-saak viimase 10 a. kesk-

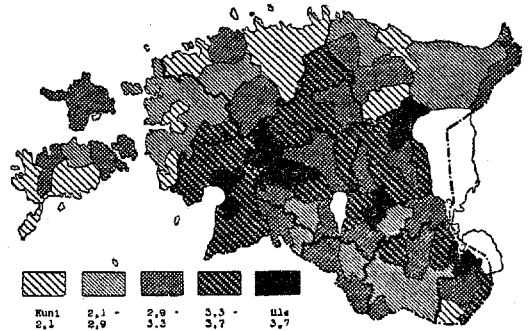
Kartuli ja juurvilja kasvupind ning saak. — Potatoes and Root Crop. — Area, Production and Yield.

	Kartul — Potatoes			Sõdajuurikad — Roots for Fodder		
	Kasvupind ha	Kogusaak kvintaalides	Keskmiselt ha-lt kg	Kasvupind ha	Kogusaak kvintaalides	Keskmiselt ha-lt kg
1936	74 022	10 308 049	13 923	8 754	1 891 515	21 607
1935	73 587	8 926 954	12 131	8 419	1 584 859	18 825
1930—34	68 597	8 638 194	12 658	7 924	1 702 128	21 481
1925—29	67 219	7 142 907	10 626	6 514	1 260 627	19 352
1920—24	69 249.	7 124 456	10 288	3 319	530 062	15 971

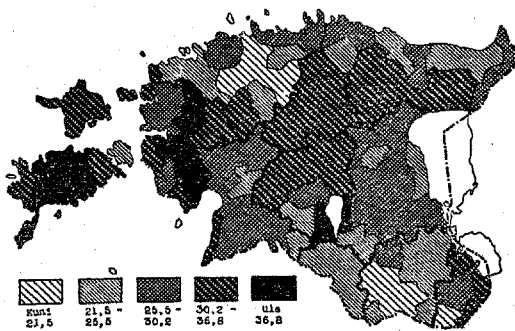
Kartulisaaq ha-lt kv.
Potatoes. — Yield per ha in quint.

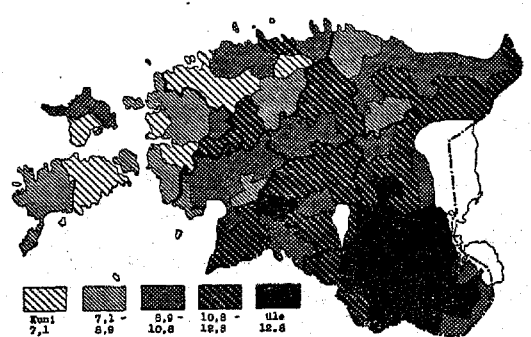
Lina kiisaak ha-lt kv.
Flax Fibre. — Yield per ha in quint.

Põlluheinasaak ha-lt kv.
Field Hay. — Yield per ha in quint.

Niiduheinasaak ha-lt kv.
Meadow Hay. — Yield per ha in quint..

Lina kasvupind ja saak.
Flax. — Area, Production and Yield.

	Kasvupind ha	Seeme — Linseed		Kiud — Fibre	
		Kogusaak kvintaal.	Keskmiselt ha-lt kg	Kogusaak kvintaal.	Keskmiselt ha-lt kg
1936	28 860	111 884	395	87 140	307
1935	29 843	93 827	320	104 658	367
1930—34	20 691	73 063	353	65 533	317
1925—29	36 110	100 627	279	100 172	277
1920—24	25 674	88 082	343	89 657	349

Heina niltepind ja saak.
Hay. — Area, Production and Yield.

	Põlluhein — Field Hay			Niiduhein — Meadow Hay		
	Niltepind ha	Kogusaak kvintaal.	Keskmiselt ha-lt kg	Niltepind ha	Kogusaak kvintaal.	Keskmiselt ha-lt kg
1936	190 087	5278 530	2 777	904 381	8890 797	983
1935	177 909	4941 185	2 777	905 905	8523 890	941
1930—34	172 209	4808 067	2 789	910 091	8 186 248	899
1925—29	148 332	4295 901	2 997	877 790	8543 537	978

mise maade järgi: Viru — 14%, Järva — 12%, Harju — 10%, Lääne — 14%, Saare — 32%, Pärnu — 17%, Viljandi — 19%, Tartu — 20%, Valga — 25%, Võru — 23% ja Petseri — 18%.

Loomasöödajuurikate saak kujunes tunduvalt kõrgemaks eelmisest aastast. Juurikaid saadi ha kohta üle riigi keskmiselt 216 kv 1935. a. 188 kv vastu. Samuti kujunes kogusaak 1935. a-st tunduvalt kõrgemaks. Söödajuurikaid saadi kokku 1 891 000 kv eelmise aasta 1 585 000 kv vastu, seega enam 19%. Kogusaak ületab ka 1930.—34. a. keskmise 11%.

Linasaak jäi väiksemaks eelteist. Siiski kujunes seemnesaak tunduvalt suuremaks eelmisest aastast. Seemet saadi ha kohta 395 kg eelmise a. 320 kg vastu. See seemnesaak on meil üks kõrgemaid, mida meil üldse saadud viimase aastakümne jooksul. Ta ületab viimase 10 a. keskmise 25%. Seemnesaak kujunes eriti kõrgeks L.-Eestis, kus on linakasvatuse peavaldkonnad. Linakasvupind vähenes 1935. a. võrreldes eelmisega umbes 1 000 ha. Linaseemet saadi kokku 111 884 kv eelmise aasta 93 827 kv vastu. Kuigi ka linakiusaak kujunes 2% üle viimase 10 a. keskmise, jääb ta eelmisest aastast madalamaks. Linakiudu saadi ha kohta 307 kg eelmise aasta 357 kv vastu ja kogusaak kujunes 87 140 kv, mis on eelmise aasta saagist väiksem 17 500 kv ehk 20%.

Kokkuvõtte. Üksikute kultuuride saak kujunes 1936. a. võrdlemisi erinevaks. On vilju, millede saaki võib hinnata alla keskmist, kuid samas on kultuure, mis andsid rahuldavat ja isegi head saaki. Üldiselt kujunesid teraviljasaagid ebasoodsate külvi- ja kasvuolude tõttu alla keskmist, kuna teised kultuurid üle.

Toiduteravilja saadi kogusummas 225 000 tn eelmise aasta 239 000 tn vastu ja 1930.—34. a. keskmise 265 000 tn vastu. Toiduteravilja saak jäi eelmisest aastast väiksemaks 6,1%. Üksikute maade järgi kujunes seisukord aga tunduvalt erinevaks. Toiduteravilja saadi eelmisest aastast enam: Virumaal — 21,0%, Järva- 28,8%, Harju- 22,4%, Lääne- 4,6%, Saare- 24,6%, eelmisest aastast vähem: Pärnumaal 5,9%, Viljandi- 19,8%, Tartu- 21,8%, Valga- 20,2%, Võru- 23,7% ja Petseri- 17,3%. Seega kujunes seisund L.-Eestis tunduvalt halvemaks, kuna P.-Eestis seevastu paremaks võrreldes eelmise aastaga.

Loomasöödade osas jäi söödateraviljade saak väiksemaks eelmisest aastast 11% ja 1930.—34. a. keskmisest 21%. Seega on söödateravilja osa võrdlemisi kasin. Kuid heinasaak oli seevastu rahuldav, samuti söödajuurviljasaak ja eriti kartulisaak, mida tarvitatakse suures osas ka loomasöödana. Arvates kokku sü-de järgi söödateravilja, heina, suiviljapõhku, söödajuurikaid ja kartulit, saame nende saagi m. a. 12,1 milj kv sü, mis ületab eelmise a. 0,9 milj. sü (8,3%) ja 1930.—34. a. keskmise 0,3 milj. sü (2,4%) võrra. Seega võib pidada loomasöödasaaake rahuldavaks võrreldes eelmiste aastatega, kuigi teravilja osa selles jäi väikeseks. Võrreldes eelmise aastaga, saadi nimetatud loomasööti enam Virumaal 17,2%, Järva- 20,6%, Harju- 15,1%, Lääne- 9,2%, Saare- 20,9%, Pärnu- 10,0%, Viljandi- 5,6%, Tartu- 1,0%, Petseri- 5,6% ning Võru- 1,7% ja Valga- 7,4%.

Loomasöödade suhtes on P.-Eesti seisund võrreldes eelmise aastaga samuti parem kui L.-Eestis, kuigi siin ei ole vahe nii suur, nagu toiduteravilja juures.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeerium andis loa:

● Kaubandus-tööstus A/S. „Kreenbalt'ile“, Tallinnas, ühe poolimis- ja ühe siid- ja kunstiidi lõnga kerimismasina ostuks Saksast 8440 kr väärtuses.

● Metallitööstusele A/S. „Ilmarine“, Tallinnas, ühe tsüklo term-ahju ja ühe segamismasina ostuks Saksast 18910 kr väärtuses.

● A/S. Tartu pärmivabrikule, Tartus ühe

rabakuivatamiseadise ostuks Saksast 7600 kr väärtuses. Seadis on määratud vabriku täiendamiseks et tööstuses kuivatada ülejäävat jätet, toor-raba, ja siis saata turule söötainena.

● Öisu Piimandusinstituudile, Viljandi-maal, ühe konserv-juustutööstuse seadise ostuks Saksast 6300 kr väärtuses.

● Riidetööstusele U/ü. „Kudur“, Tallinnas, nelja kudumistalje ostuks Saksast 11 000 kr väärtuses, tingimusel, et u/ü. ostetud uute moodsate telgede töölepanekul lammutataks 12 vananenud käsitelge.

● Põhja Paberi- ja puupapivabrikute A/ü-le, Tallinnas, ühe turbogeneraatori ostuks Saksast 109 138 kr väärtuses.

● K/t. a/s. „Kreenbalt“ile, Tallinnas, ühe elektritööstetooli ostuks Šveitsist 3875 kr väärtuses.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● V. Berntien'ile, Pärnus, Kalevi 5 saapatööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 11 töölise. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 1,5 h. j. valmistatakse mitmesuguseid jalanõusid.

● J. Arme'le, Pärnus, Riia 87 lihataööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 4 töölise. Jõuandjaks 7,4 h. j. elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid vorste js. konserve.

● E. Kaljo'le, Tallinnas, Narva m. 15 sissestatud metallitööstuses „Laverna“ töötada kuni 1.II 37. Ettevõttes leiab tööd kuni 24 töölise. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 16,8 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid masinaid, kassakappe, mootorpritse jne. ning tehakse masinate ja seadiste parandustöid.

● J. Huik'ile, Tartus, Alevi 30 tõrvapapitööstuse juurdeehituse ja eksportkastitööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 18 töölise. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 7 h. j. Valmistatakse tõrvapappi, kaste ja kastilaudu.

● K/ü. „Loodus'ele“, Tartus, Ülikooli 18 trükikoja sisseseadmiseks ja sinna viia üle k/ü. trükiladumisosakonnast 2 ladumismasinat, mis töötavad 1 h. j. elektrimootoriga, andes tööd kuni 4 töölisele.

● U/ü. keemiatehasele „Eesti Destillaat“ — dipl. ins. A. Saidelson & Ko, Tallinnas, Kopli, Bekkeri teh. 74 keemiatehase sisseseadmiseks tingimusel, et mõningad puudused seadiste juures kõrvaldataks hiljemalt 15.I 37. Valmistatakse mitmesuguseid puukuivestillatsioonitöoteid, nagu: puupiiritust, äädikahapupuljupa, tõkatit, tõrva, puusütt, atsetooni, äädikhapet jne. Ettevõttes leiab tööd 25 töölise.

● A/S. „Frankonia“le“, Tallinnas, Narva m. 13/15 klaasliihvimis- ja klaasidekoratsioonitöökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 40 töölise. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 18 h. j. Töökojas lihvitakse, hõbetatakse ja kuivatatakse klaasi ning valmistatakse mitmesuguseid sisustus-, dekoratsioon- ja reklaamesemeid klaasist.

● I. Lopavok'ile, Tallinnas, Kopli 38 kaelasidemete- ja sallide kudumistöökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 12 töölise. Kootakse kaelasidemete ja sallide riidet ning valmistatakse neist valmistöoteid.

RAHANDUS

PANGAD NOVEMBRIS. — BANKING IN NOVEMBER.

Üldiselt on kujunenud tavaliseks nähtuseks, et pankade tegevus aktiivaoperatsioonide alal pärast suvist vaibumist elustub taas sügiskuil, kusjuures hoiutegevus samal ajal sageli aeglustub. Mõõdunud sügiskuud erinesid ses suhtes eelmisist eeskätt aktiivaope-

ratsioonide — laenude paisumise suurema hoogsuse poolest. Nimelt kasvasid aktsia- ja tähtsamate ühispankade laenu septembri novembrini 1936. a. 7384 tuh. kr., 1935. a. 2061 tuh. kr. ja 1934. a. 1567 tuh. kr., kuna hoiuste juurdekasv andis samal ajal vasta-

Pankade arvetesels (1000 kr.) — Composite Statement of Accounts of Banks (in 1000 Kr.).

	30. nov. 1936	31. okt. 1936	30. nov. 1935	Muutus — Change	
				november 1936	1. XII 35— 30. XI 36
ERAPANGAD — PRIVATE BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	50 106	49 884	41 804	+ 272	+ 8 302
Korresp. (pass.) — Balances with correspond. (credit)	11 369	10 986	12 633	+ 393	— 1 264
Võlaarv. ja rediskont — Loans & rediscounts	8 062	6 801	6 756	+ 1 251	+ 1 298
Laenuid — Loans	59 172	67 689	58 808	+ 1 583	+ 5 384
Korresp. (akt.) — Balances with corresp. (debit)	4 444	4 620	3 257	— 178	+ 1 187
Garantiid — Guarantees	11 105	11 278	6 540	+ 173	+ 4 505
Väärtpaberid — Securities	6 803	6 776	3 955	+ 27	+ 2 845
Kassareserv — Cash reserves	5 010	4 478	5 259	+ 532	— 249
TÄHTS. ÜHISPANGAD — PRINCIP. CO-OPER. BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	38 769	37 649	30 929	+ 1 120	+ 7 840
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	827	865	792	— 38	+ 35
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	2 247	2 238	2 556	+ 9	— 309
Laenuid — Loans	34 261	32 716	27 947	+ 1 545	+ 6 314
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	1 180	1 130	854	+ 30	+ 306
Garantiid — Guarantees	761	784	688	+ 27	+ 78
Väärtpaberid — Securities	3 192	3 233	2 265	+ 41	+ 927
Kassareserv — Cash reserves	6 224	6 472	4 975	— 248	+ 1 249
KOKKU — TOTAL:					
Hoiusummad — Deposits	88 875	87 483	72 733	+ 1 392	+16 142
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	12 196	11 851	13 425	+ 345	— 1 229
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	10 299	9 089	9 312	+ 1 260	+ 987
Laenuid — Loans	98 433	90 305	81 755	+ 3 128	+11 678
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	5 604	5 750	4 111	— 143	+ 1 498
Garantiid — Guarantees	11 866	12 012	7 223	— 146	+ 4 643
Väärtpaberid — Securities	9 995	10 009	6 220	— 14	+ 3 775
Kassareserv — Cash reserves	11 234	10 950	10 234	+ 284	+ 1 000

valt 977 tuh. kr., 352 tuh. kr. ja 2691 tuh. kr. Laenude sellise liikumise peapõhjusina määrgime investeerimistegevuse elavnemist 1936. aastal tööstuse (uute ettevõtete rajamine, endiste laiendamine ja täiendamine) ja ehitustegevuse alal. Möödunud novembris suurenes hoiuste seis aktsia- ja tähtsamais ühispankades 1 392 tuh. kr. Kasv toimus peaosas jooksvate arvete (1 468 tuh. kr., tähtajalised hoiused + 203 tuh. kr., kto-krt-arvete kred. saldod — 279 tuh. kr.) ja ühispankade arvel. Otsustades hoiuste juurdevoolu näidanud pankade iseloomu järgi tulid lisahoiused suurelt osalt majaomanike ja maaelanike ringkonnist. Teisis pankades olevaid hoiuarveid vähendati novembris 96 tuh. kr., mille võrra teiste hoiuste (netohoiuste) kasv oli tegelikult suurem üldkasvust. Elava krediidiinõudluse rahuldamiseks olid pangad sunnitud jätkama võlaarvete suurendamist. Rediskont ja võlaarved ning pass. korrespondentarved paisusid üldse 1 605 tuh. kr., mis toimus üksik aktsiapankade arvel. Üldsummas suurenes pankade käsutuses olev võrkkapital seega 2 997 tuh. kr. Antud krediidid suurenesid novembris 3 128 tuh. kr. Nimetatud summa ositus lühikaudu võrdselt aktsia- ja ühispankade vahel. Suuremaid lisakrediite saanud majan-

dusaladest oleks nimetada — ehitustegevust, eriti pealinnas, metsatöötlemist ekspordiks ja põllumajandussaaduste väljavedu (peamiselt lühiajalised lina- ja elussigade eksportkrediidid). Võrreldes m. a. samaaegsega näitasid suuremat kasvu hoiused (16 142 tuh. kr.), laenuid (11 678 tuh. kr.), väärtpaberid (3 775 tuh. kr.) ja garantiid (4 643 tuh. kr.). Hoiuseina saadud lisaressursid peagu kogusummas leidsid rakendust aktiivaoperatsioonide arendamise alal ja võlaarveid teisis krediitasutis seetõttu ei tasutud mainimisväärselt (võlaarved ja pass. korrespondendid kokku vähenesid 242 tuh. kr.).

Tingitult eeskätt erapankade tegevuse vastavast arengust näitasid Eesti Panga krediidid, peamiselt kto-krt-arvete osas 1 269 tuh. kr. vastu. Ühtlasi paisusid panga välisvarad (kattevara ja väljaspool kattevara olev kohustusvaba välisraha kokku) 564 tuh. kr. Nimetatud aktivatõhingu pangatähtede emissiooni paisutav mõju ei pääsenud kehtivusele, kuna jooksvate arvete sissekannetena ja muude passivatena pankade tulnud summa ületas väljaläinud summa. Jooksvate arvete suurenemine (+ 923 tuh. kr.) toimus peaosas valitsuse arvel (+ 826 tuh. kr.). Liikvelolev pangatähtede summa, mis eelneva 4 kuu jook-

sul kasvas 5 713 tuh. kr. võrra, nimelt 39,4 milj. kr. 30. VI 1936 — 45,1 milj. kr. 31. X 36, ei muutunud peagu novembris, kuna kattevara võrdlemisi suur tõus põhjustas katteprotsendi kasvu 55,7%-lt 31. X 36 — 57,1%le 30. XI 36. 1936. a. asetleidnud investeerimistevõime hoogsustamine mõjustas väliskau-

banduse kaudu välisrahabilansi kujunemist. Kui eelneval aastal 11 kuu (I—XI) ületas välisraha juurdevool väljavoolu 3,7 milj. kr., moodustas juurdevoolu ülekaal 1936. a. samal ajal 2,0 milj. kr. Tõenäosena näib, et ettevõtete välisvõlgnevus kaupade sisseveo alal suurenes ühtlasi m. a.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Jõuludega kaasaskäiva nõudmise elavnemisest põhjustatud hindade paranemist ei olnud tänavu, kuna võipakkumine euroopa maist näitas tunduvalt tõusu. Viimasel kahel nädalal noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 97—99 š. cwt, olles seega jõulueelsest hinnast isegi 2 š. madalam. Seetõttu noteeriti ka meie eksportvõihinnaks 28. XII 128 s. ja 4. I 129 s. kg. franko saatejaam.

Võituruseisundi väljavaateid rajati m. a. suvel suuresti P.-Am. Ühendriikide põllumajanduseisundi halvenemisele kestva põua tõttu. Loodeti, et selle tagajärjel hakkavad P.-Am. Ühendriigid importima enam võid, mis soodustab võihinna paranemist maailmaturul. Tegelikult ei ole aga olukord senini kujunenud veel sääraseks. Kuigi m. a. suvel põua tagajärjel P.-Am. Ühendriikides piimatoodang vähenes tunduvalt, kujunesid tootmisalad sügiskul paranemise tagajärjel siiski võrdlemisi rahuldavaiks. Söötmisolude paranemise tagajärjel näitas piimatoodang tõusu, ning ületas aasta lõpul eelmise aasta toodangu 5% ning oli kõrgem kui eelmisel 5 a. samal ajal. Vaatamata piimatoodangu suurenemisele püüsid piimasaaduste hinnad P.-Am. Ühendriigis kindlad. Majandussei-

sundi paranemisega tõusis ka rahva ostujõud ja ühtlasi paremate rasvainete tarvitus. Kuna söödateraviljahinnad kõvenesid saagi vähenemise tõttu, on P.-Am. Ühendriigis võihinna paranemise jätkamine k. a. esimesel poolel tõenäone. Ka on võitagavara seis külmutusmajades alla eelmiste aastate taseme. Kõvenenud võihinna tõttu toimus või sissevedu m. a. P.-Am. Ühendriigesse Hollandist, NSVL-st, Leedust, Ungarist, Poolast, Uus-Meremaalt ja Argentiinast. K. a. esimese nelja kuu jooksul on või sisseveo suurenemine tõenäone, mis peaks soodustama üldist võituruseisundi kujunemist.

Või sissevedu Inglisse oli m. a. novembris 712 709 cwt, s. o. 20% suurem kui eelmisel aastal samal kuul. Sissevedu suurenes eriti Hollandist, olles kolm korda suurem kui 1935. a. novembris. M. a. 11 kuu jooksul importis Inglise võid 8 910 133 cwt m. a. sama aja 8 799 330 cwt, vastu, olles seega enam-vähem eelmise aasta tasemel. Kogu sisseveetud võikogusest on 52% impeeriumimaist m. a. 55% vastu. Seega paranes euroopa karjamajandusmaade võistlusvõime m. a. Inglises.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul ilmnis aasta vahetusel kõvenemistendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering tõusis 87 š-le tsntn 85 š vastu eelmisel nädalal. Hinnatõus oli tingitud Inglise peekoni pakkumispinge nõrgenemisest. Neil kaalutlusil otsustati suurendada peekonikvootet 10%, mis on seega sama suur kui m. a. samal ajal. Eestile määrati peekonikvooteks 1. I—11. II 4 624 tsntn. Peekonikvoot määrati esialgu ainult 6 nä-

dala peale, kuna ei ole veel selgunud oma maa pakkumise suurus. Vaatamata tunduvalt soodsale hinnale sõlmis 16 000 seakasvatajat lepinguid 1937. a. ainult 1 886 194 seale nõuetava 2,2 milj. sea vastu. Kuna nõuetava arvu peale lepinguid ei sõlmitud, otsustati tühistada kõik lepingud seakasvatajatega. Äpardumise peapõhjuseks tuleb lugeda, et vabal turul said seakasvatajad soodsamaid hindu kui lepingu alusel. Prae-

gu kaalutakse Inglises, kuidas oleks võimalik võtta kõiki turustatavaid sigu kontrolli alla. Võrreldes eelmise aastaga sõlmiti seega vähem lepinguid:

1935	1 853 821 siga
1936	2 052 247 "
1937	1 886 194 "

M. a. viimasel nädalal tapeti meie eksporttapamajas 1 075 siga, millest oli 1053 siga peekonkaalulised. Noteering k. n. kohta jäi muutusetu. Eksporttapamajad maksavad endiselt järgmisi hindu:

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

Veiste pakkumine oli m. n. rohke. Kuna ka nõudmine oli elav, kõvenesid hinnad mõni s. kg-lt. Suuremad rammusad pullid maksusid lihakaalu järgi 42—44 s, keskmised 40—42 s. ja lahjad, viimaseid turul eriti vähe 30—35 s. kg. Eluskaaluga turustati suuremaid pulle keskmises ja paremas rammususes 28—29 s. kg. Väiksemad pullid maksusid: rammusad 40—42 s, keskmised 38—40 s ja lahjad 30—35 s kg. Eluskaaluhinnad 21—25—27 s kg. Nuumatud lehmad ja härjad maksusid 42—47 s, nende pakkumine on eriti väike, peagu juhulik. Keskmises rammususes lehmad maksusid 32—37 s ja lahjad 25—28 s kg. Lehmi eluskaaluga turustati vastavalt rammususele 15—22—30 s kg. Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud liha kg hinnale lisada juurde 10—12 s. Vasikate pakkumine väike. Nõudmine suur. Hinnad kõrged ja püsivad. Nuumatud vasikad (elusk. üle 40 kg) maksusid tapetult ühes nahaga 75—80 s, keskmised 70—75 s ja lah-

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Pühade vaheaeg on alati mõjunud piimaminekule linnas tagasitõmbavalt. Piim ei ole meil pühadetoitude hulka võetud, küll on seal teised joogid, mida juuakse ja mille tarvitamine pühade ajal suureneb. Pühadeeelisel ajal tõuseb pühadetoitude valmistamisel piima järele nõudmine. Kuid pühadel, mil piimakauplused suletud, jääb karjapidajatele osa piima kätte. Ka põhjustab piima väiksemat minekut asjaolu, et kooliõpilased on pühadeks laiali sõitnud, samuti sõidab hulk linnakodanikke maale pühi pidama.

Eeltoodud põhjustel kujunes peale pühi

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg.	82	77	71	Sise-
55,5—59 "	77	73	67	туру-
72,5—75 "	77	73	67	hinnad
75,5—80 "	73	69	66	

Elussigade hind jäi noteerimata, kuna elussigade eksport on ajutiselt katkestatud. Elussigade eksport algab arvatavasti juba veebruaris, kui ilmastikuolud seda võimaldavad, kuid igal juhul mitte hiljem kui aprillis. Kuna väliturud nõuavad ainult raskeid sigu, eluskaal 130 kg, peaks seega seakasvatajad juba aegsasti alustama sigade nuumamisega.

— CATTLE AND MEAT MARKET.

jad 55—60 s kg. Eluskaaluhinnad eeltoodud sortide järgi 42—52—56 s kg. Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine ületab pakumise. Seepärast avaldavad ka hinnad tõusu. Eksportlambaliha hinnaks noteeriti 75—80 s kg ja eluskaaluhind franko saatejaam 35—37 s kg. Siseturul maksus rammus tapetud lammaskeskmiselt 55—60 s, päeviti aga kuni 80 s kg, keskmised 55 s kg. Eluslambad 34—37 s kg. Sealihapakkumine kujunes keskmiseks ning nõudmise suurenemisel tõusid ka hinnad. Loota on püsivat ning isegi kõvenevat tendentsi. Noored ja peekonkaalulised sead maksusid tapetult 80—85 s ning liha- ja pekisead 78—80 s kg. Eluskaaluga maksusid sead 60—64 s kg.

Nahkade hinnad: veisenahad toorelt 70 s, scolatult 90 s. kg. Vasikanahad 5—5.50 kr tk. Kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.50. Lambanahad 2—4 kr tk sõltuvalt villa pikkusest ja naha suuruselt. Hobusenahad 12—15 kr tk.

piimapakumise suuremaks kui piima järele nõudmine, mis mõjus langetavalt piimahindadele osas piimakauplustes, kus on piimatootjatele hakatud II valiku piima eest 1 sendi võrra vähem maksma. Rajooniti on aga Tallinnas piimahind endine.

Piimahindade noteeringul 28. XII. 36. jäid piimahinnad endisteks, s. o. I valiku rööskpiim piimakauplustele müües 12 s l ja piimatööstustele müües 11 s l. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s l. ja müügil piimatööstustele 9—10 s liiter.

4. I. 36. noteeriti aga järgmised hinnad:

I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 senti ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10—11 senti ja müügil piimatööstustele 9—10 senti liiter. Nagu noteeringust näha, on piimahind osaliselt langenud II valiku rõõskpiimalt piimakauplustele müües, kuna teised hinnad on jäänud püsima.

Loodetavasti peale kolmekuninga päeva läheb jällegi piima nõudmine-pakkumine normaalsele tasemele ning hinna kõikumised jäävad ära. Möödunud aastal peale pühi oli ka korra karta hinna langemist, kuid hind püsis noteerimisel enne ja peale pühi

TERAVILJATURG.

Elav nõudmine enne pühi jätkus ka pühanädalal ja seoses viimasega tõusid noteeringud kõigil tähtsamail teraviljabörsidel, saavutades seega hinna kõrgseisu aasta viimaseil päevil. M. a. viimaseid nädalaid iseloomustab elav nisunõudmine peamiselt Itaalia ja Saksa poolt, kuna samal ajal mitmed riigid pidurdasid pakkumist halvast lõikusest tingitud tagavarade järjekindla vähenemise tõttu. Seega on nõudmise-pakkumise vahetõttu soodus teraviljamüüjaile maile, mille otseseks tagajärjeks on pidev hindade tõus maailma-teraviljaturul. Eriti tundub on hinnatõus rukkil, kuna siin on vana tagavarad tähtsamais rukkist kasvatajais mais lõpukorral. Aasta lõppnädala hind ületab aasta esimese nädala taseme üle kahe korra ja tõuseb Chicago noteeringul 17,31 kr kv. Üldiselt peetakse praegust rukkiturgu väga kindlaks, milleks aitab tunduvalt kaasa P.-Am. ühendriikide ost Kanadast ja viimase tagavarade lõppemisel ka Argentiinast.

Maisiturul peamiselt Argentiina suure

KARTULITURG.

Läinud aasta lõpuks tõusis seemnekartulite väljavedu 1936. a. saagist 43 300 kv-le. Sellest veeti 22 000 kv detsembris välja, mis enamuses läks Itaaliasse ja Hispaaniasse.

Käesoleva nädala kartulite väljavedu võib tõusta umbes 14 500 kv, millest saadetakse seemnekartuleid Itaaliasse, Hispaaniasse j. t. veidi üle 7 600 kv, kuna ülejäänud osa veetakse söögikartulina välja.

Käesoleva nädala saadetisega tõuseb seemnekartulite väljavedu käesoleval hooajal

ühel tasemel. Ka piimatööstused ei ole tänavu peale pühi piimahindu alla lasknud.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	15—17	—	14	12—13
Tartu	15	12	—	10
Narva	15	—	—	10
Pärnu	17	13	—	12
Võru	—	—	—	10

Möödunud nädala väikemüügihindu võrreldes eelmiste nädalatega näeme, et hinnad teistes linnades on veidi kõvenenud peale Tallinna, kus hind püsib. Laste- ehk erivaliku piim maksus Tallinnas 30—32 senti liiter.

GRAIN MARKET.

pakkumise puhul puudub toiduviljadele oma elavus. Hinnad kõvenevad järjekindlalt, kuid tõusu intensiivsusest jäävad märksa maha rukkil ja nisu omist. Ka maisikaubanduses on loota lähemal ajal suuremat elavust peamiselt Saksa suurenevate ostude läbi. Kuna Saksas leiab tänavu toiduvilja puuduse tõttu kogu rukkisaak leivaviljana tarvitust, tuleb eelmisel aastail omalõikusest loomadele läinud rukkikogus asendada maisi sisseveo läbi, millel peaks kaubandusringkondade arvamisil olema ka kindel mõju edasisele hinnakujunemisele.

M. a. kohta noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 17.31 (16.67), Winnipeg 16.04 15.23), Hamburg (La Plata) 15.37 (14.67);

Nisu: Chicago 18.59 (18.56), Winnipeg 17.37 (16.89), Hamburg (Manitoba I) 20.75 (20.35), Liverpool 18.15 (18.97);

Mais: Chicago 15.83 (15.76).

POTATO MARKET.

51 000 kv, seega ületades 1935. a. saagist väljaveetud koguse üle kahe korra.

Söögikartuleid enne pühi saadeti Rootsi ja Inglisse, kuhu ka käesoleval nädalal söögikartuleid eksporditakse.

Pühade ümber oli maal raudteejaamades kartulite kokkuost võrdlemisi vaikne. Mõned vagunid toodi söögikartuleid ka Tallinna. Kui ilmad lubavad, võib loota, et käesoleval kuul söögikartuli-kaubandus muutub elavamaks.

KALATURG. — FISH MARKET.

Detsembris, eriti kuu viimasel poolel, toimus kalastamine õige raskeil tingimustel. Kalapüügile mõjusid takistavalt sagedased tormid ja sisevetes paiguti nõrk jääkate ning liikuv lobjak, mistõttu suudeti varustada värskekalaga ainult siseturgu ja sedagi nõrgalt, kuna väljavedu viimasel kahel nädalal oli täiesti soigus.

Läänud kuu kestel veeti välja värsket koha, haugi ja ahvenat ainult 3450 kg, ning kastides jäägapakitult värsket angerjat 9300 kg, millised olid püütud varem (oktoobris) ja säilitatud elusaina sumpades kuni väljasaatmiseni. Peale värske kala veeti välja veel kalakonserve 2140 kg.

Värske angerjas läks Saksa, koha ja teised kalad peamiselt Rootsi.

Siseturule müügitulelastud kala oli võrdlemisi kallis, eriti kõrged hinnad püüsid parima kalasortidel: koha, mereforell ja siig kuni 250 s. kg, haug kuni 120 s. kg. Isegi tavalisest turukalast — ahvenast — nõuti 100 s. kg.

Kõrged müügihinnad mõjusid pidurdavalt kalakaubandusele. Nõudmine oli tagasihoidlik ja vaatamata kala vähesusele jäi osa kaubast realiseerimata, mis hiljemalt peale pühi tuli müügile alandatud hinnaga.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad 24. ja 31. XII 1936 — s. kg:

	Tallinn	Tartu	Narva
Koha I valik	200—250	—	—
Koha II valik	150—200	200	180
Haug	80—120	80—100	80
Siig (suured)	200—250	—	—
Siig (keskm.)	150—200	150	—
Ahven (peipsi)	25—50	15—35	25—50
Ahven (mere)	80—100	—	—
Iherus (mereforell)	200—250	—	—

	Tallinn	Tartu	Narva
Koger	80	—	—
Luts	60	35—45	60—65
Rääbis	80	50	60
Räim	18—25	23—25	25—30
Kilu	33—45	—	—

Kuigi merel valitsesid võrdlemisi halvad püügiolud, võis räimepüük areneda siiski kord ühes, kord teises meie laialdases räimepüügerajoonis.

Räimesaak, arvestades praegust hiliist püügihooaega, oli enam-vähem rahuldav, ainult Narva lahe räimetoodang ei suutnud tarvilisel määral varustada kohalikke turge, mistõttu Narva turule toodi räimi ka Paldiskist.

Nõudmine värske räime järele oli kõigjal elav ja hinnad rahuldavad; keskmiseks hinnaks kujunes Tallinnas 18—25 s. kg., ainult ühel päeval tõusis hind 35 s. kg. Tartus 23—25 s. kg. ja Narvas 25 X 30 s. kg. Kilusaak endiselt nõrk, hinnad kõrged 38—45 s. kg. Turski müügil tavalise hinnaga 25—35 s. kg.

Pühade eel elavnes nõudmine ka soolakaala järele. Hinnad mõõdukad; soolasiig 60—80 s. kg, tursk 25—30 s. kg, piprakilu 50—60 s. kg, silgud 20—25 s. kg. Elavalt kaubitseti igasuguste kalakonservidega õhukindlaid tootesid: kilu, õlispotid, latikad, vimmad jne.

Ka suitsukalaga kauplemine arenes hoogsalt, eriti rohkesti nõuti suitsuangerjat ja -räimi. Suitsuangerjas maksus 250—350 s. kg. Suitsuräim 8—10 s. kümme tk. Suitsulõhe hind 600—900 s. kg, kaup nõrga kvaliteediga, mistõttu nõudmine tagasihoidlik. Teiste suitsukalasortide müük arenes nõrgalt.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

KALATURU KORRASTUS LÄTIS.

IMPROVEMENT OF FISH MARKETING IN LATVIA.

Kalavedu riigilautodel. Fish Transport on State Trucks selle poolest mahajäänud piirkonnas. Kala transportimiseks hästikorraldatud aparaadi

puudumise tõttu kontsentreerus kogu kalakaubandus linnades eraettevõtjate kätte. Maal ja väiksemis linnades ei ole kala sagedasti hoopiski saadaval.

Seepärast otsustati kalatarvituse levimise abinõuna korraldada kõigepealt kalatransporti

sisemaale. Selle eesmärgiga andis valitsus 1934. ja 1935. a. kalurite-kooperatiividele mõned kaubaveoautod. Kala toimetatakse kohale võimalust mööda turupäevil. 1934. a. transportisid riigiautod 950 kv. kala ja 1935. a. juba 8500 kv. K. a. kujunes vedu veelgi elavamaks.

Tänu sellisele toimetamisviisile ja müügilisele otse tarvitajale või väikekaupmeeskonnale lülitusid kala vaheltkauplejad välja ja kalurid said kala eest samade turuhindade juures märksa enam kui varem müües eratülesostjatele.

Nii teatasid viimasel nõupidamisel kalanduse alal, mis leidis aset põllutöoministri juures, Vidzemes'e kalurite esindajad, et nende mereranna kala turustamisolud, tänu transportile riigiautodel, on niivõrd paranenud, et kalurid said tänava 100% kõrgemat hinda kui mullu.

Mullu oli üks riigiautodest kasustada Ventspils'i (Vindavi) kalurite kooperatiivil, toimetades hooajal kala kaks korda nädalas, haarates teel rida provintsilinnu — üldiselt 16 kalaositamiskohta. Algatusel oli suur edu ja osalt tänu sellele suutis kooperatiiv 1935. a. lõpetada oma aastategevuse heade tulemustega. 138 786 Ls-st, mis laekus kooperatiivile kaladest, kulus vaid 25 185 Ls kalatöötlemiseks, -pakkimiseks ja -veoks ning edasimüüjatele tasuks jne., kuna Ls. 113 600 said kalurid ise.

Edu on ka Liepāja (Liibava) piirkonnas. Seal toimub kalavedu käesoleval ajal niivõrd intensiivselt, et 2 autol töötab 3 autojuhti ja kohe peale masina kohalejõudmist laaditakse kala peale ning toimetatakse provintsi.

Märgitakse, et tarvitajaskond linnas ning maal ostab heameelega kala, olles kindlal teadmisel, et ta on värsk.

Valitsus otsustas seada kalatransporti riigiautodel lähemas tulevikus veel laiemale alusele. Juba nüüd otsustati anda kalurite-kooperatiividele kasustada veel 5 kaubaveoautot.

Kala sisekaubanduse korrastamine.
Organisation of Fish Trade.

Valitsuse poolt loodava regulaarse ja plaanikindla transpordi kõrval võetakse juba nüüd ning tulevikus ette rida muid abinõusid merekala siseturu korrastamiseks.

Esiteks tuleb mainida käesoleval ajal toimuvaid läbirääkimisi konservitöösturitega kollektiivlepingute sõlmimise kohta kaluritega. Senini alandasid konservitöösturid rikkaliku püügi juures tunduvalt hindu nende poolt ostetava kala kohta. Kollektiivlepingu sõlmimisega kõrvaldatakse säärased nähtused tulevikus.

Edasi oli mõningais linnades raskusi kala kohaletoimetamisega riigiautodel, kuna linnavalitsused ei pidanud autol toimetatud kala omatooteks ega võimaldanud vastavaid kergendusi turustamisel. Põllutöoministeerium kavatses anda nüüd kalurite-kooperatiividele isetootjaõigusi või koguni kalapüügi ainuõiguse. Peale selle kavatsetakse kalakauplejaid kontsessioneerida suuremais kalatarvituskeskuses.

Peale selle kavatsetakse aidata kaasa ajakohaste kalakaupluste asutamisele kalurite-kooperatiivide endi poolt. Üks selline avatakse Liepājas piirkonnas. Edasi lubati Jelgava kooperatiivile kahe kalakaupluse avamine Jelgava kalaturul.

Pärast kalurite organisatsioonide-kooperatiivide kindlamakskujunemist piirkondades kavatsetakse luua tugev keskorganisatsioon selliste eeskujul, nagu olemas põllumajandus- ja kaubanduse alal. Uue keskorganisatsiooni ülesandeks oleks kalasaaduste hindade reguleerimine ja kõigepealt Riia kalaturu ümberkorraldamine. Seejuures osutab põllutöoministeerium kala oksjoni-müügi sisseseadmise vajadusele. Välismaal kala oksjoni-müügi proovitud süsteem osutuks põllutöoministeeriumi arvates kõige kohasemaks kala hulgimüügiks ka Lätis. Selliseid kala oksjoni-müüke tuleb seada sisse uuel kalasaaduste müügi keskorganisatsioonil.

Siseturukaubanduse, peamiselt kalahindade, reguleerimise abinõude juure kuulub k. a. algul sisseseatud puhkeaeg kalapüügis. Lauapäeval ja pühapäeval umbes 24 tunni jooksul (sõltuvalt üksikute kalapüügiliikide iseärasustist) on keelatud tegelda kalapüügiga. Sellega kõrvaldati kala kuhjumine turgudel nädala esimesil päevil, mis tõi endaga kaasa tunduva kalahindade languse, eriti suurräimepüügi pühapäeval (1. IX — 1. III). Puhkeaaja sisseseadmine mõjustas juba tunduvalt kalahindu.

Kuid kalahindu peetakse, ja seda arvamust jagab ka põllutöoministerium, veel liiga madalaks ja töstmiseks edasiste abinõude rakendamist vajavaiks.

Kalasaaduste kvaliteedi tõstmine
Raising the Quality of Fish Products.

Kalasaaduste tarvituse ja -eksporti tõstmise tõhusaks eelduseks peetakse nende võrdlemisi madala kvaliteedi parandamist. Ses mõttes püütakse piirata esiteks kas kala paadis olemisega või Saksa eeskujul korraldada paatides külmi ruume. Seks, et võimaldada kalade säilitamist pikemaks ajaks värskena ja et oleks ühtlasi võimalik turustada kala aegajalt, pühendatakse suurt tähelepanu jääkeldrite soetamisele. Riigisummadega ehitati hiljuti suur jääkeller Liepāja'sse ja lähemas tulevikus ehitatakse sellekohaseid keldreid riigi abiga Kolkastrags'isse, Mazirbe'sse, Melnsils'isse ja Kuivīzi'sse.

Oluliseks peetakse samuti pakkimismaterjali kvaliteedi parandamist. Kavatakse standardida kala transpordivahendeid — korve ja kaste. Seejuures tuleb hoiduda kasustamast liiga suuri ja sügavaid kaste.

Kalatöötlemise parandamine.
Improvement of Fish Industry.

Merekalaturu korrastamise oluliseks teguriks peetakse kalatöötlemise parandamist. Riigisummadega püstitati Liibavi kalasadamas k. a. ajakohaseim ja suurim kalatöötlemisettevõte, kus nähti ette kala kuivatus-, suitsutamise- ja soolamisruumid. Tõhus kala suitsutamiseettevõte püstitati Ventspils'is ja lähemas tulevikus püstitatakse selliseid Jurmalciems'is ja Pape's.

Edasi otsustas põllutöoministerium võimaldada summasid erilise kala kõvakskuivatamiseks kuivatushoone püstitamiseks, et laiendada nende kalaliikide tootmist, milliseid võib säilitada talveks. Töötlemisele tuleb peamiselt kammeljas ja sügisel ka suurem rääm. Nimetatud kuivatusviis võimaldab turustada rikkalikumat kalasortimenti ja loob kalasaaduste tagavaru.

Tähtsaks abinõuks osutub samuti eelseisev kalajahutööstuse püstitamiseks Liepāja's, kus päevased püügid üksikül kalureil sagedasti küünevad tuhandetesse kg, millised ei kõlba

inimtoiduks ja milliseid peab töötlemata kalajahuks. Edaspidi töötletakse jahuks ka kalajätteid, milliseid senini visati merre, ja suurte püükide juures ka mitmetliiki liigset kala. Senini ei olnud suured püügid kalureile intensiivse pakkumise tõttu kasulikud. Hinnad langesid alla tootmiskulusid ja sageli tuli matta kala lihtsalt maasse. Kalajahutööstuse püstitamisega saavutatakse vähemalt seda, et kalureil tasutakse omahind. Töötlemiseks võetakse kala vastu ka muilt kohtadelt. Arvatakse, et tööstus võib müüa kalajahu 12 snt. kg. Peale vastavate kogemuste saamise ja kalajahuturu korrastamise püstitatakse selliseid tööstusi ka mujale. Kalajahutööstused hakkavad tootma ka kalarasva.

Peale eeltoodu pööratakse tähelepanu ka sellele, kuidas oleks võimalik teha kalasaadusi, eriti kalatööstuse omi, võimalikult odavaiks ja kõigile kättesaadavaiks. Erilist tähelepanu pühendatakse asjaolule, et läti konservitööstuse kalakonservid ei ole võrdlemisi kõrge hinna tõttu kuni viimase ajani tunginud massidesse, vaatamata nende võrdlemisi kõrgele kvaliteedile. Nüüd selgitatakse kõrgete hindade põhjusi ja võimalusi nende saaduste muutmiseks kättesaadavamaiks.

Turu korrastamisorganid.
Organs of Fish Market.

Kalasaadusteturu korrastamisele Lätis pöörati veel mõningaid aastaid tagasi võrdlemisi vähe tähelepanu. Ainsaks organiks, kes tegeles selle küsimusega teatud määral, oli põllutöoministeriumi kalandus-osakond. Nüüd rõõbiti mainitud osakonnaga, kes on muutunud kalasaadusteturu korrastamisküsimusis tunduvalt aktiivsemaks kui varem, hakkas nende küsimusega tegelema ka Põllutöökoja kalandusosakond. Nimetatud m. a. Põllutöökoja juures asutatud osakond asendab kalanduse iseseisvat koda, mille asutamist ei ole kavetatud.

Mõlemad tihedas koostöös põllutöoministri juhtimisel kalanduse korrastamisega tegutsevad organid tunnustasid, et õige ja plaanikindel turu organiseerimine on suunatud peamiselt kalurite-kooperatiivide kaudu. Kavatakse kõigiti aidata kaasa sellele, et kalurite-kooperatiive loodaks ka kaugemais kalapüügikohtades. Üksikud kooperatiivid peavad liituma vastavate piirkondade kooperatiivi-

dega. Nii avati näit., hiljuti Liibavi piirkonna kalurite-kooperatiiv, millega ühines 10 Liepājas ja Aizputes olevat kooperatiivi. Nimetatud piirkonna kooperatiivi käsutusse andis põllutöoministerium rea riigisummadega püstitatud ettevõtteid, nagu kala suitsutamise- ja soolamisettevõtteid, kalapaatide ehitusettevõtteid, 2 põlevkivikütte jaama jne. Nõnda toimub kalasaaduste hinnang vastavalt turu korrastamisele kalurite-kooperatiivide kaudu. Olevate kooperatiivide tegevus tuleb reorganiseerida ja kooskõlastada.

Kooperatiivide ühinemine kaitses kalureid veel enam juhuslikkuse ja ülesostjate ekspluaatierimise vastu. Piirkondade kooperatiivide ühinemisega ühe nimetatud keskorganisatsiooniga saavutatakse, et kogu merekala leiaks turustamist n. ö. ühede käte kaudu, mille vajadust kriipsutab alla eriti põllutöominister.

Piirkonna kooperatiivide tegevus peab olema rajatud kindlale kavale, seejuures kuulub üksikute kooperatiivide ülesannete hulka nende kalade töötlemine ja hindamine, mis moodustavad vastavas piirkonnas peapüügi. Merekala aastapüügist moodustab räime-, kammelja-, tursa- ja kilutoodang 93,7%, kuna muu kalatoodang vaid 6,3%. Kammeljapüük moodustab 18,3% merekala aastatoodangust.

Kilupüük moodustab vaid 5% aastatoodangust.

Suurimaks osutub räimepüük — 59% merekala aastatoodangust. Räimepüügist moodustavad 36% suurräimed ja 64% väikesed räimed.

Väikesist räimedest moodustavad suurema osa n. n. sprotiräimed, milliseid püütakse vaid Riia lahes. Nad moodustavad 40% räimede kogutoodangust.

Edasi, korrastades merekalaturgu ja moodustades kooperatiive vastavalt kindlaksmääratud üldisele kavale, peab arvestama mitte ainult eelmainitud kala nelja pealiigi töötlemis- ja turustamisvõimalusi, vaid ka nende mainitud püüki piirkondade järgi.

Lõpuks tuleb mainida, et merekalaturu seisundile ühes nimetatud otseste korrastamisabinõudega avaldab mõju samuti rida juba teostatud või rakendada kavatsitavaid kaudseid abinõusid, nagu: kalureile kõrvaltöö ja tulu soetamine, püügikulude vähendamise püüded, kindlustusabinõud, kalurite kvalifikatsiooni tõstmine, tootmisvahendite paremaks loomine ja nende muretsemise krediteerimine, põlevküttega varustamine, teedeehitus jne.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

23. detsembril 1936. a.

AKTIIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 177 978,64	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,61
välisraha	6 124 102,87	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 216 469,77	a) pangatšhed liikvel	46 216 707,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	9 828 875,20	valitsuse	15 407 858,58
põllumajandusl.	1 927 627,35	pankade	5 459 870,54
metaatööstusl.	59 776,93	teised	2 114 781,26
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	22 982 010,38
valitsusele	—		
teistele*)	9 918 651,86		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 992 527,19		
6. Muud aktiivad — <i>Other Assets</i>	16 518 436,40		
	<u>32 559 445,91</u>		<u>82 659 445,91</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 58,24%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 412 268,26
Includes Ekr. 1 412 268,26 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Soome suhkrutööstus. — *Finnish Sugar Industry.*

Kui 1935. a. Eduskunta harutas krediidi määramist suhkruvabriku ehitamiseks Ida-Soome, siis esitati tema poolt Valitsusele soovivaldus, et võetaks lähemale uurimisele kas ja milliseid võimalusi oleks Soomes toorsuhkrutööstuse tegevuse suurendamiseks, ja kui need tulemused osutuvad jaatavaiks, siis ka vastavate korralduste elluviimiseks. Valitsus asutaski selleks erilise komitee mag. Paaivolaise eesistumisel, kes jõudis oma ülesandega hakkama neil päevil, esitades Valitsusele pikema aruande.

Komitee aruandes konstateeritakse kõigepealt, et looduslike ja kasvatustehniliste eelduste poolest on Soomes võimalik viljelda suhkrupeete palju suuremas ulatuses, kui seda on tehtud senini. Senised kogemused on näidanud ka, et Salo toorsuhkruvabriku varustajad peedikasvatajad on osanud viia oma peedisaaagi ha-lit 20 000—25 000 kg., mis on küllalt tasuv ka praeguse müügihinna juures 38 penni kg. ja kui saaks tõsta veel saagisuurust parema maksustamise ja harimise juures, oleks peedikasvatus tasuv ka väiksema müügihinna juures. Samuti võiks arvestada paremaid hindu suhkruvabrikute poolt, kui läheks korda tõsta suhkrusisaldust peedis. Praegu on see suhteliselt väga madal. Saagikoguse kasvamise või suhkrupeedi väärtuse paranemise korral võiks suhkrupeedikasvatus areneda ka väiksema riigitoetuse varal. Soome suhkrutoodangu arengut takistavat aga praegusel korral suhkru madal hind maailmaturul (umbes Smk. 1,38 kg.) ja nii kaua, kui hind püsib madalana, võib Soome suhkrutööstus elada ainult suhkrutolli kaitsel, mis oli senini Smk. 3,50 kg-lit. Nii võrd, kui areneb oma suhkrupeedikasvatus, tuleb arvestada riigitulude vähenemist suhkrutolli arvel, kuid esialgul arvestatakse, et suhkrutarviku tõus Soomes kujuneb nii suureks vastasutatavale toorsuhkruvabrikule, toodangu mitmekordselt. Järelikult ei oleks esialgu üheabriku ehitamisest karta otsust vähenemist tollituludes. Teisalt peetakse aga

oma suhkrutööstuse arenemist positiivseks nähtuseks veel seepoolest, et see aitab mitmekesistada omatoodangut, annab uusi töövõimalusi ja uusi tuluaallikaid just vaesemais nurgis. Peale muu konstateeritakse, et suhkrupeedikasvatuse juurde võib mahutada märksa enam tööjõudu suhteliselt teiste viljakultuuridega.

Suhkruhindade suhtes maailmaturul viimasel ajal on komitee kogunud andmeid suhkrukasvatuse ja selgitanud, et kohalikud, s. t. omahinnad, on märksa kõrgemad kui maailmaturuhinnad, mis on nii madalad suure võistluse tõttu. Viimaste aastate konjunktuuri tõttu on mitmel pool juba tunduvalt vähendatud suhkrualmistust pilliroost ja tulemused hakkavad juba avaldama mõju. Maailmasuhkrutagavaru arvatakse praegu olevat umbes 1 100 milj. kg. väiksemad kui eelmisel aastal samal ajal. Sellest järeldatakse lähemal ajal suhkruhinna tõusu. Suhkruhinna tõusu korral ei kujuneks ka Soome riigi kahju tollitulude kaotamisest suhkrult nii suureks.

Kokkuvõttes pooldab komitee toorsuhkruvabriku asutamist Ida-Soomes nende kavade ulatuses, mis esitatud Eduskunnale „Idä-Suomen raakasokeritehdas O/Y“ poolt. Nende kavade järgi oleks uueabriku toodang aastas 4 milj. kg., milleks on tarvis 40 milj. kg. suhkrupeeti ehk 2500 ha põldu. Niisuguse toorsuhkruvabriku asutamine annaks aastas tööd 250 000 tööpäeva jooksul ja lisaks oma ringkonna teenistustasu summa 7,5 milj. Smk. võrra. Kasu oleks sellest 2500—4000 väikekohale ehk umbes 10 000 inimesele.

Valitsus võttis komitee aruande teadmiseks ja otsustas selle esitada Eduskunnale koos esitusega 10 milj. Smk. toetuse andmiseks vastasutatavale toorsuhkruvabrikule, kuid tingimusel, et selleks loodav osatühing kogub omalt poolt põhikapitaaliks 15 milj. Smk. Nagu ajalehtedest näha, on nimetatud kapital juba kogutud. Ida-Soome põllupidajate poolt

(umbes 800 isikut) on pandud kokku pisut üle milj. Smk., kuid mitmed suurettvõtted, nagu Enso Gutzeit, Suomen Sokeri O/Y,

Hankkija, SOK, Kansallis Osake pankki, Valio jne. on kogunud ligi 14 milj. Smk. Küsimuse otsustab lähemal ajal Eduskunta.

Soome praegune seakasvatus. — *Pig Breeding in Finland.*

1. IX 35 arvestati Soomes sigade arvu 509 896-le ja 1936. a. lõpul umbes 460 000—470 000, kuna 1935. a. talvel tapeti sigu erakordselt palju ja põrsad ei leidnud ostjaid küllaldaselt sobivate hindadega. Emiste vähendamise tõttu oli 1936. a. kevadel müügil väga vähe põrsaid ja nende hinnad tõusid, mis aitas omalt poolt elustada ettevõtlikkust seakasvatuse alal. Viimasel ajal tõi see enesega kaasa tunduvat kasvu. Sealihahinnad tõusid vähehaaval. Jõulueelne aeg tõi kaasa väiksemate sigade hinna tõusu ja häid hindu saadakse ka üle 100 kg. sigadest, mis lähivad Saksa, nii et need on kõrgemad kui peekonisigade omad. Novembri lõpul olid Helsingi ja Turu hinnad: peekonsead 10:50—10:75; väiksemad sead 11—11,25; üle 100 kg. sead 10:50—11 ja teised sead 8—10,25 Smk. kg., aga kuna koos lihahindade tõusuga on tõusnud ka välism. jõutoit, on mitmed seakasv. endiselt probleemi ees, kas jätkata sigadekasvatust või asuda sigade vähendamisele, sest turuhind ei vasta tegelikult omahinnale, kui on kasustatud välismaalttoodud jõutoitu. Kodumaise jõutoiduga saaksid seakasvatajad omahinna enamvähem kätte, sest tehtud ar-

vatuste järgi oleks säärasel juhul omahinnaks kg-lt Smk. 10—10,80. Välisjõutoidu kasutamise korral peaks turuhind tõusma vähemalt 14,40 Smk., et olla tasuv, seks ei ole aga praegu väljavaateid. Praegune olukord on säärane, et sigade kasvatuse kaudu on võimalik kasustada majapidamistes leiduvaid jõutoite, nagu kartuleid, niivõrd, kui nende eest ei saada üle 30 penni (Riigi Viljakontori hinnad 25—40 penni sõltuvalt tärkliisaldusest) või on raskusi turustamiseks ja teisi ülejääke; ent kus oma jõutoite ei ole, on sigadekasvatus praegu nõrgemal alusel kui varem.

Sealihaeksport oli 1936. a. pisut suurem kui eelmisel aastal. Esimese 10 kuu jooksul veeti Soomest 1935. a. 1,7 milj. kg. ja 1936. a. 1,9 milj. kg. Kui õnnestuks tõsta ekspordi veelgi, loodetakse ka hindade paranemist. Mõnesuguseid lootusi pannakse Saksale, ühenduses uute kaubalepingute läbirääkimistega. Soome poolt sooviti, et Saksa ostaks veel 1936. aastal 250 000 RM. eest sigu. Senine kontingent 315 000 RM. suuruses, mis oli nähtud ette 1936. a.-ks, täideti novembri kuuks.

Uute vabrikute asutamise kavatsusi. — *Plans for Establishment of New Factories.*

„Heinola Faneeritehdas“, mis kuulub Zachariassen ja Co-le, tahetakse lähemal ajal täiendada uute lisavabrikute ehitamisega sulfaattselluloosi ja võibolla ka tsellofaani tootmiseks, peale selle lisanduks sellele veel suurem sahatööstus. Ehituskulud on arvestatud

umbes 80 milj. Smk. Läbirääkimised on käimas praegu sobiva maa-ala saamiseks.

Umbes samane kavatsus on ka real Pietarsaari suuremail ettevõttele, kes kavatsevad ehitada uut sulfaattselluloosi-vabrikut kas Pietarsaarele või Kokkolale.

LEEDU. Eksporttapamajade a.-s. „Maistas'e“ tegevus (10 kuu jooksul 1936. a.)

Activity of Slaughterhouses „Maistas“ Ltd during 10 Months of 1936.

1936. a. esimese 10 kuu jooksul eksporditi peekonit 8 578,6 tn (ca 165 420 siga) 16,4 milj. liti eest, 1935. a. samal ajal 6 988,6 tn. (132 225 siga) 14,2 milj. liti eest. Suurenemine on tingitud sellest, et osa m. a. väljaveetud peekonist läks eelmisel aastal osaliselt täitmata

jäänud kontingendi arvele, samuti avanes võimalus ka suuremal määral reeksportida.

Sealihasaadusi, nagu sinki, ribi jne., eksporditi 10 kuu jooksul 1 196 tn üle 1½ milj. liti eest, 1935. a. jooksul vaid 323 tn 360 000 liti eest. Uueks turuks neile saadusile on

P.-Am. Ühendriigid, kuhu veeti sealihasaadusi 950 tn. Suurema osa sellest moodustavad singid (42,5%), järgnevad küljeribid (25,6%) ja konservsingid (22,7% kogu Maistase ekspordi väärtusest P.-Am. Ühendriigesse).

Samuti tõusis tunduvalt mitmesuguste lihakonservide toodang ja eksport. 1936. a. 10 kuu jooksul eksporditi 432,6 tn lihakonservide 878 000 lit. eest 184,4 tn (311 000 lit.) vastu kogu 1935. a. jooksul. Lihakonservid läksid peamiselt Inglisse, P.-Am. Ühendriigesse, Palestiinasse, Prantsusse ning Prantsuse ja Inglise asumaisse Aafrikas.

Tapetud sigu eksporditi 10 kuu jooksul 1 210 tn (ca 20 000 tk.) 1 350 000 lit. eest. Loomaliha — 102 tn 126 000 lit. eest, tapetud linde 104 tn 75 000 lit. eest, kodujänesteliha 28 tn 50 000 lit. eest.

Sulatatud searasva eksporditi 10 kuu jooksul 1 702 tn 2,23 milj. lit. eest ja teisi saadusi 95,7 tn 238 000 lit. eest.

Elussigu eksporditi 10 kuu jooksul 75 657

tk, 7,6 milj. liti eest. Peale selle veeti välja veel üle 1 000 sugukuldi 238 959 lit. eest. Uueks turuks elussigadele on nüüd Saksa, kuhu 1936. a. lõpuni loodeti vedada 25 000 siga.

Elussarvloomi eksporditi 10 kuu jooksul 1 674 tk. 628 000 lit. eest.

Eluslinde (haned ja pardid) eksporditi 10 kuu jooksul 50 000 tk. 356 000 lit. eest (Saksa).

Üldse eksporditi Maistas 1936. a. 10 kuu jooksul 24 309,7 tn 31,86 milj. lit. eest.

Kokku osteti 1936. a. 10 kuu jooksul: sigu 373 700 tk. (eelmisel aastal — 361 960 tk.). Kuni 1936. a. lõpuni loodeti üldse osta kokku 470 000 siga. Sarvloomi — 11 149 tk., kusjuures tõuloomad saadetakse NSVL-u ja loomaliha Saksa.

1936. a. sügishooajal taheti osta kokku ja ekspordida Saksa 146 000 elushane ja 100 000 -parti, millest suurem osa on öieti juba eksporditud.

TAANI. Teraviljasaak Taanis 1936. a. — 1936 Grain Harvest in Denmark.

Statistika departemangu esialgse kokkuvõtte järgi oli Taani 1936. a. teraviljasaak 29,2 milj. hkg (à 100 kg), 1935. a. 36,8 milj. hkg, 1934 — 33,8 milj. hkg ja 1929-33 keskmiselt 33,2 milj. hkg. Seega on 1936. a. teraviljasaak võrreldes 1935. a. 20% madalam.

Nisu saadi 3,1 milj. hkg (1935 — 4,0), rukist — 2,1 (2,8), otra — 9,0 (11,1),

kaera — 8,4 (10,4) ja segavilja — 6,6 milj. hkg (8,5).

Suurimat tagasiminekut näitab saak Jüütimaal.

Muist viljasortidest näitab tagasiminekut suhkrunaerisaak — üle milj. hkg võrra (1936 — 17,8, 1935 — 18,9).

Taani 3½%-ne laen Inglisest. — Danish 3½% Loan from England.

Taani hüpoteekpank tegi (16. XII 36) Londoni panga Hambros Bank, Ltd. kaudu 1,5 milj. naelsterlingi suuruse 3½%-se laenu 25 aastase tähtajaga.

Laen peab parandama Taani Nationalbankeni praegust valuutakitsikust.

Lehed märgivad sel puhul rahuldusega, et laenu saadi Inglisest soodsail tingimustel, kuna 1909. a. saadik Taani ei ole saanud nii madala protsendist välislaenu.

Taani peekonikvoot Inglises. — Denmark's Bacon Quota in England.

Taani peekonikvootet kõrgendas Inglise 1937. a. esimese seitsme nädala kohta 8—10%.

Praegune kvoot võimaldab Taanile saata Inglisse umbes 56 000 siga nädalas. 1937. a. esimese kahe kuu jooksul tõuseks see arv 61.—62 000 seani nädalas.

Inglise peekoni ja sinkide kogutarvitus oli senini ümmarguselt 542 milj. kg aastas ja nagu teada, võivad välismaad importida ainult seda kogust, mida ei suuda katta sisemaine toodang ja import dominioidest. 1935. a. moodustas välismaade import ümmarguselt 300 milj. kg ehk 56% tarvidusest,

kuid 1936. a. oli peekonikvoote madalam ja ulatus aasta lõpul arvatavasti ainult 50%-ni kogutarvidusest.

Taani varustas 1935. a. Inglise ümmarguselt 200 milj. kg peekoniga, 1936. a. ei tõusnud aga peekoniekспорт üle 170 milj. kg, ja kuigi peekonihind oli 1936. a. mõne šillingi võrra kõrgem kui 1935, ei kata hinna tõus ometigi kahju kvoote kärpimisest m. a. sügisel. 1936. a. esimesel 10 kuul oli Taani

peekoni import-väärtus Inglise ümmarguselt 1 milj. naelsterlingit (22—23 milj. Tkr.) madalam kui vastaval ajal 1935.

Peekonikvoote tõstmist võetakse siin vastu rahuldusega, sest taani elussigade arv on praegu liiga kõrge. Detsembris tapeti sigu nädalas keskmiselt 84 000, kuid arvutuste põhjal tulnuks peale uut-aastat tapmisele üle 100 000 sea nädalas.

Vorstisoolikate eksport Saksa.

Export of Guts for Manufacture of Salamies into Germany.

Taani müüb Saksa suuremal arvul vorstisoolikaid, mida ähvardab Saksa uues majanduse nelja-aastaplaanis ettenähtud üleminek tsellofaanist vorstisoolikate tarvitamisele. Tsellofaan olevat parim vorstisoolikas ja andvat Saksale valuutasäästu 40 milj. RM aastas. Pealegi olevat tsellofaan 25% odavam loomulikust soolikast ja seda ei tuleks Saksal importida väljaspoolt.

Kui suur on Saksa tarvidus vorstisoolikate

järele, näitavad järgmised arvud: Saksa impordib aastas soolikaid 40 milj. RM eest, riisi ainult 18 milj. RM eest, teed 10 milj. RM ja kakaod 33 milj. RM eest.

Taani on senini Saksa eksportinud seasoolikaid aastas 10—11 milj. Tkr. (umbes 6 milj. RM) eest. Loodetakse siiski, et soolikate kontingent 1937. aastaks määratakse sama suur nagu senini, mis kataks kõik soolikad, mis Taanil üldse oleks eksportida.

Taani-Inglise kaubanduslääbirääkimised. — Anglo-Danish Trade Negotiations.

Taani-Inglise kaubanduslääbirääkimised, mis olid määratud aprilliks, algavat juba märtsis. Põhjuseks olevat Bacon Marketing Board'i otsus annulleerida oma leping uuest

aastast, ja sellest sõltuv muudatus peekoniturul kiirendavat läbirääkimiste vajadust Taaniga.

Ehituspuude import Rootsi.

Import of Building Timber from Sweden.

Valuutakontor määravat 1937. aastaks 8 milj. kr. ehituspuude (hõõveldamata lauad ja plangud) impordiks Rootsi.

ŠVEITS.

Sisseveokitsenduste osaline kaotamine Šveitsis.

Partial Abolition of Import Restrictions in Switzerland.

Šveitsi liiduvalitsuse poolt kaotati alates 1. XII s. a. sisseveolubade nõudmine reall kaupadelt. See otsus haarab umbes 60 tollitariifi-positsiooni, seega ligi 15% sisseveokitsenduste alla kuuluvaist positsioonidest. Kõnes-

olevate kaupade hulgast võivad meie eksportõriledele pakkuda huvi eriti puukaupade tollitariifi pos. 257, 258 jne all (nende hulgas niidirullide pos. 257a), papp (pos. 330 j. j.), event, puuvillatekid (pos. 378, 379).

Ilmus.

Ilmus.

„Agronoomia” Nr. 1.

XVII aastakäik.

Ilmub Eesti Agronoomide Seltsi ja Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi väljaandena, Riikliku katseasjanduse nõukogu ja Agronoomide koja häälekandjana.

SISU:

J. Ümarik: Põllumajanduslikust kutsekoolist ja selle lõpetajatest.

Jul. Aamisepp: Kartul ja söödajuurvili läinud aasta kasvutingimustes.

A. Käspre: Kännujuurimis-seadeldiste tööanalüüsi.

N. Roots: Reisimuljeid Saksamaalt.

A. Möttus: Veisetuberkuloosi ohtlikkusest inimestele.

Kirjandusest referaate.

Kroonika.

„AGRONOOMIA“ on igale kodumaa põllukultuuri arenguga kaasa samuda tahtjale põllumajandustegelasele ja tegelikule põllumehele vältimatuks ajakirjaks.

„AGRONOOMIA“ avaldab Eesti uurimustulemusi otsekohestest allikatest ja kokkuvõtteid meile tähtsatest välismaistest uudistest eriteadjate sulest.

„AGRONOOMIA“ kaastöölisiks on meie tuntumad teadlased põllumajanduse alal — ülikooli õppejõud, katsejaamade juhatajad-eriteadlased jt.

„AGRONOOMIA“ kirjutised on teadusliku kaalukuse ja põhjalikkuse juures siiski arusaadavad meie arenenumale põllumehele.

„AGRONOOMIA“ on ajakiri neile, kelle p.-m. teadmised peavad üle ulatama rahvalikkude ajakirjade suure lugejaskonna omast.

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja talitus Tartu, Peeter Põllu nr. 5, pk. 126.

Tellimise hind sisemaale: Kr. 4.— aastas, 12 numbrit, Kr. 2.— poolaastas, 6 numbrit; välismaale: Kr. 5.— aastas.

Toimetuses on saadaval vanu aastakäike alates 1924. aastast, hinnaga Kr. 2.50, 1931. a. alates Kr. 3.50 ja 1936. a. Kr. 4.00

Alates 1932. a. on saadaval kokkubrošeeritud aastakäike.